

Rapport

Rapport over een klacht over de Raad voor de Kinderbescherming, regio Overijssel.

Datum: 22 februari 2012

Rapportnummer: 2012/025

Bevindingen

Algemeen

Een echtscheiding is vaak een ingrijpende gebeurtenis. Zeker als er kinderen bij betrokken zijn. De ouders kunnen ernstige strijd met elkaar (blijven) hebben, waar de kinderen niet zelden de negatieve gevolgen van ondervinden. Als de rechter bij de echtscheiding een beslissing moet nemen over het ouderlijk gezag, de verblijfplaats bij of omgang met één van de ouders, kan hij de Raad voor de Kinderbescherming verzoeken om eerst een onderzoek te doen en hem te adviseren over deze punten. De Raad voor de Kinderbescherming doet dan onderzoek naar de leefsituatie van de kinderen en adviseert de rechter in het nemen van zijn beslissing.

Verzoek aan de Raad voor de Kinderbescherming

Verzoeker woont in Nederland en heeft zowel de Libanese als de Nederlandse nationaliteit. Hij kreeg te maken met de Raad voor de Kinderbescherming tijdens de scheiding van zijn echtgenote, met wie hij drie kinderen heeft, respectievelijk geboren in 1998, 2000 en 2004. Tijdens de echtscheiding verzocht de moeder om de kinderen aan haar toe te vertrouwen. Verzoeker legde zich neer bij toewijzing van dit verzoek en vroeg de rechter om een omgangsregeling met zijn kinderen vast te stellen. Hierop verzocht de rechter de Raad voor de Kinderbescherming, regio Overijssel (verder: de Raad), op 8 juni 2007 om hem te adviseren over een omgangsregeling. Intussen had de ex-echtgenote de rechter gevraagd om haar te belasten met het éénhoofdig gezag over de kinderen.

Bij brief van 29 juni 2007 deelde de Raad verzoeker mee dat het onderzoek was gestart en dat contact met hem zou worden opgenomen voor een eerste gesprek. Bij brief van 16 oktober 2007 klaagde verzoeker over de vertraging in het onderzoek, waarop de Raad hem informeerde dat het onderzoek vanwege de bestaande wachtlijst nog niet gestart kon worden.

Eerste advies van de Raad

Op 18 december 2007 had raadsonderzoeker M. voor de eerste keer een gesprek met verzoeker. Ook sprak de Raad die maand met zijn ex-echtgenote. De Raad stelde verzoeker er bij brief van 18 januari 2008 van op de hoogte dat het onderzoek werd uitgebreid naar een beschermingsonderzoek. Nadat de situatie van de kinderen in kaart was gebracht, zou verzoeker worden uitgenodigd voor een gesprek hierover.

Het beschermingsonderzoek leidde echter niet tot het aanvragen van een beschermingsmaatregel. Wel adviseerde de Raad de rechter om verzoekers ex-echtgenote te belasten met het eenhoofdig gezag over de kinderen en hen géén omgang met hun vader te laten hebben. Dit, omdat verzoeker het belang van zijn kinderen

niet voor ogen zou hebben door te volharden in zijn standpunt dat de kinderen bij hun moeder weg moesten, desnoods door middel van ontvoering. Verzoeker zou zich daarbij onbereikbaar en onbegeleidbaar opstellen. Voorts had de Raad geconstateerd dat de angst voor ontvoering van de kinderen door verzoeker een grote rol speelde bij zowel moeder als de kinderen. Hierdoor was alleen begeleide omgang aangewezen. Maar omdat verzoeker dit niet wilde, was omgang geen optie, aldus de Raad.

Klacht van verzoeker over de Raad

Bij brief van 25 maart 2008 diende verzoeker bij de Raad een klacht in over de wijze waarop de Raad had gehandeld in zijn zaak. Hij klaagde onder meer over de lange duur voordat het onderzoek werd gestart. Hij had zich hierover in oktober 2007 ook al beklagd bij de Raad: hij schrijft onder meer dat als de Raad de zaak niet serieus neemt, hij geen kans ziet om aan het onderzoek deel te nemen; de Raad heeft op deze brief overigens niet gereageerd, omdat de klacht niet was ontvangen.

Verzoeker klaagde over opmerkingen van raadsonderzoeker M. tijdens het gesprek op 18 december 2007 dat het hoogst haalbare voor hem een omgangsregeling met begeleiding zou zijn, vanwege zijn afkomst/geboorteland. Libanon had namelijk geen uitleveringsverdrag met Nederland. Voorts zou M. hebben gezegd dat een vader in Nederland geen rechten had, maar een moeder des te meer. Als moeder geen regeling wilde, dan kwam die er ook niet. Ook klaagde verzoeker erover dat in het conceptrapport van de Raad in eerste instantie slechts zijn Libanese nationaliteit werd genoemd en dat de Raad tijdens het onderzoek volledig was afgegaan op hetgeen de moeder vertelde over verzoekers plan om met de kinderen naar Libanon te vertrekken. Indien de Raad zorgvuldig onderzoek had gedaan, had hij kunnen concluderen dat verzoeker niet voornemens was om met de kinderen naar Libanon te vertrekken, aldus verzoeker.

Omdat de Raad de klacht niet beantwoordde, stuurde verzoeker zijn klacht naar de klachtencommissie II van de Raad. De klachtencommissie verwees hierop weer naar de directeur van de Raad, omdat deze de klacht eerst behoorde te behandelen. De Raad liet hierop weten de klacht niet eerder te hebben ontvangen en nam deze vervolgens in onderzoek.

Oordeel Raad over de klacht van verzoeker

Bij brief van 25 maart 2010 gaf de directeur van de Raad een oordeel over de klacht. De directeur achtte verzoekers klacht over de lange duur voordat de Raad het onderzoek startte, gegrond. Vervolgens gaf hij over de klacht van verzoeker dat hij zich gediscrimineerd voelde door de opmerkingen van de raadsonderzoeker over zijn afkomst en geslacht, geen oordeel, omdat de directeur niet had kunnen vaststellen in welke context deze opmerkingen waren geplaatst.

Voorts liet de directeur weten dat in de beleidsregels niet vaststond hoeveel gesprekken met een betrokkene dienden plaats te vinden naast het eerste en het afrondende gesprek.

Wel was de directeur van mening dat het achteraf bezien, en mede gezien hetgeen verzoeker tijdens de klachtenprocedure had aangegeven, wenselijk geweest zou zijn als met verzoeker persoonlijk zou zijn gesproken over de inhoud en het verloop van het onderzoek. De directeur achtte verzoekers klacht hierover gegrond.

De directeur liet verder weten het niet eens te zijn met verzoekers stelling dat de Raad alleen van het ontvoeringsverhaal van moeder was uitgegaan, waardoor slechts begeleide omgang mogelijk was. En ten slotte deelde de directeur van de Raad nog mee dat inderdaad alleen de Libanese nationaliteit op het conceptrapportage had gestaan. In de definitieve versie was dit gewijzigd. Dit betekende echter niet dat tijdens het onderzoek slechts rekening was gehouden met de Libanese afkomst. Wel had de afkomst van verzoeker een rol gespeeld in het onderzoek. Moeder was immers bang dat verzoeker de kinderen mee naar Libanon zou nemen, aldus de regiodirecteur.

Verzoeker was het niet eens met het oordeel van de regiodirecteur en diende zijn klacht opnieuw in bij de klachtencommissie II van de Raad.

Oordeel klachtencommissie II over de klacht van verzoeker

Klachtencommissie II van de Raad oordeelde op 12 mei 2010 onder meer dat de afkomst van verzoeker en het feit dat zijn geboorteland Libanon het Haags Kinderontvoeringsverdrag niet had ondertekend, voor de Raad niet de enige reden was geweest voor het advies begeleide omgang. Dit werd ook ondersteund door het raadsrapport waarin de Raad op basis van meerdere overwegingen in eerste instantie de rechtbank een begeleide omgang wilde adviseren. De commissie was van oordeel dat de raadsonderzoeker dus niet de bedoeling had om slechts op basis van de afkomst van verzoeker begeleide omgang te adviseren. In dit opzicht was er dan ook geen sprake van discriminatie, maar bij verzoeker bestond echter wel de overtuiging dat de begeleide omgang een gevolg was van zijn afkomst waardoor klager zich oprecht gediscrimineerd voelde.

Volgens de klachtencommissie werd de opvatting dat omgang met de ene ouder alleen in het belang van de kinderen is wanneer de andere ouder dit ondersteunt, algemeen onderschreven. Het zou volgens de commissie immers tot een heftig loyaliteitsconflict (kunnen) leiden wanneer kinderen voelen dat het contact met, in dit geval hun vader, door hun moeder zou worden afgekeurd. De commissie veronderstelde dat deze redenering ten grondslag had gelegen aan de opmerking van de raadsonderzoeker dat klager geen omgang met zijn kinderen zou kunnen hebben wanneer de moeder dat niet zou toestaan. Ook op dit punt was daarom naar het oordeel van de commissie geen sprake van discriminatie. De commissie constateerde echter wel dat verzoeker zich naar aanleiding

van de woorden van de raadsonderzoeker als vader oprecht gediscrimineerd voelde.

Het feit dat op het voorblad van de conceptrapportage alleen de Libanese nationaliteit van verzoeker stond vermeld, beschouwde de commissie als een vergissing van administratieve aard waaraan niet de conclusie kon worden verbonden dat er sprake was van discriminatie. Voor verzoeker bevestigde dit echter dat hij op basis van zijn afkomst werd gediscrimineerd. Hoewel de commissie van oordeel was dat er geen sprake was van discriminatie, vond zij wel dat de raadsonderzoeker nadrukkelijk onderzoek had moeten doen naar de weerstand van verzoeker tegen begeleide omgang, dan wel verzoeker beter had moeten begeleiden in zijn heftig emotionele weerstand.

Een (begeleide) omgangsregeling werd door de Raad als wenselijk gezien en dus in het belang van de kinderen geacht. Wanneer de ouders de noodzaak van begeleide omgang begrijpen, vergroot dit de kans op een succesvolle omgang aanmerkelijk. De Raad had erop gewezen dat de raadsonderzoeker, nadat het eerste gesprek niet goed was verlopen, verzoeker bedenktijd had gegeven. Echter, gezien het belang van een goede omgangsregeling (met name voor de kinderen), was de commissie van oordeel dat de raadsonderzoeker in een tweede persoonlijk gesprek meer tijd en aandacht had moeten besteden aan de emotionele weerstand van verzoeker tegen begeleide omgang. Hij had vanuit zijn professionele achtergrond moeten zien dat verzoeker zich kennelijk dermate gediscrimineerd voelde dat hij niet meer openstond voor een andere overweging die aan de begeleide omgang ten grondslag lag en die hem mogelijk tot andere gedachten zou kunnen brengen.

Terzijde merkte de commissie nog op dat de raadsonderzoeker tijdens het kennismakingsgesprek niet had aangegeven dat er een rapport lag van het Centrum Internationale Kinderontvoering. Afgezien van het door de raadsonderzoeker kennelijk niet onderkende belang van transparantie, leidt het achterhouden van informatie vaak tot onbegrip, miscommunicatie en verwijt, aldus de commissie.

Concluderend stelde de commissie dat er géén sprake was van discriminatie maar dat verzoeker zich wel gediscrimineerd voelde. De raadsonderzoeker had zich naar het oordeel van de commissie onvoldoende moeite getroost dit gevoel bij verzoeker weg te nemen, waardoor de klacht op dit punt gegrond werd geacht.

Verder liet de commissie met betrekking tot de stelling van verzoeker, dat moeder haar angst op de kinderen had geprojecteerd, weten dat dit niet relevant was. Ongeacht hoe de angst was ontstaan, ervoeren de kinderen deze als reëel en werd hier door de raadsonderzoeker terecht rekening mee gehouden. Als uitgangspunt geldt dat het aan de Raad is om te bepalen welke informanten worden gehoord. De Raad moet immers in vrijheid zijn onderzoek kunnen verrichten en daarbij de afweging maken welke informanten voor dat onderzoek relevante informatie kunnen geven. Volgens de klachtencommissie was niet gebleken dat de Raad met die beleidsvrijheid onzorgvuldig was omgesprongen,

omdat uit het rapport bleek dat de raadsonderzoeker ook met de twee oudste kinderen en met de leerkrachten had gesproken. De commissie kwam dan ook niet tot de conclusie dat het verhaal van moeder klakkeloos was overgenomen noch dat de Raad volledig was afgegaan op hetgeen door moeder werd verteld. Wel stelde de commissie vast dat er inderdaad weinig contact was geweest tussen verzoeker en de raadsonderzoeker.

Het verdere verloop van de rechterlijke procedure

Omdat verzoeker volgens de rechter de angst bij moeder en kinderen tijdens de zitting niet kon wegnemen en star bleef in zijn afwijzing van begeleide omgang, nam de rechter het advies van de Raad bij beschikking van 9 juli 2008 over en besloot dat verzoeker zijn kinderen niet meer mocht zien. Verzoeker ging tegen deze beslissing in hoger beroep en verzocht de rechter om de kinderen aan hem toe te wijzen. Tijdens het hoger beroep op 14 januari 2010 bekrachtigde de rechter het éénhoofdig gezag van moeder, maar verzocht de Raad om te onderzoeken of er door middel van begeleide proefcontacten toch nog mogelijkheden waren om tot een omgangsregeling te komen. De Raad diende de rechter binnen vier maanden hieromtrent te rapporteren.

In maart 2010 besloot de Raad dat, voordat uitvoering kon worden gegeven aan de proefcontacten, extern psychologisch onderzoek bij de kinderen nodig was. Verzoeker en de moeder van de kinderen stemden hierin toe en het Hof gaf hiertoe uitstel tot 14 september 2010 voor het advies van de Raad. Op grond van de uitkomsten van het psychodiagnostische onderzoek kwam de Raad tot de conclusie dat er vanuit de kinderen gezien geen mogelijkheden waren om te komen tot (proef)contacten tussen de vader en de kinderen. Daarnaast concludeerde de Raad dat er bij de ouders nauwelijks enige basis bleek te zijn om te kunnen komen tot forensische mediation.

Bij beschikking van 16 december 2010 oordeelde het Hof dat de Raad, gelet op de inhoud van de psychodiagnostische rapportages over de kinderen die voldoende betrouwbaar van inhoud werden geacht, in zijn advies op goede gronden tot de conclusie was gekomen dat de proefcontacten niet dienden plaats te vinden. Essentieel daarbij was dat de kinderen bang waren voor de vader en hem niet wilden zien, onder meer omdat zij vreesden dat hij hen mee zou nemen en niet zou laten terugkeren naar hun moeder.

Zolang verzoeker niet in staat was om zijn gedrag ten opzichte van de kinderen en de moeder niet door zijn emoties te laten sturen, maar door een goed begrip van wat de kinderen en de moeder nodig zouden hebben om hun angst voor hem en het risico van ontvoering te laten verminderen en uiteindelijk te laten verdwijnen, achtte het Hof het onhaalbaar dat er enige vorm van contact tussen de vader en de kinderen zou ontstaan. Pas wanneer de kinderen en de moeder, al dan niet met de hulp van deskundige begeleiding, van deze angsten konden loskomen - waartoe, zoals gezegd, het Hof een duidelijke wijziging in het gedrag van verzoeker noodzakelijk achtte - kon de mogelijkheid van contact tussen de kinderen en verzoeker weer in zicht komen. Tot die tijd oordeelde

het Hof dat omgang tussen verzoeker en de kinderen, op grond van het bovenstaande, in strijd was met zwaarwegende belangen van de kinderen, namelijk dat zij zonder angst voor de vader en voor ontvoering moesten kunnen opgroeien. Het Hof wees het verzoek van verzoeker tot vaststelling van een omgangsregeling dan ook af.

Klacht bij de Nationale Ombudsman

Verzoeker klaagt erover dat de Raad vooringenomen en onzorgvuldig heeft gehandeld in het onderzoek naar de mogelijkheden tot omgang tussen hem en zijn kinderen.

Hoewel de Raad en de klachtencommissie meerdere klachten over het onderzoek gegrond hebben verklaard, gaat het verzoeker erom dat de Raad desondanks niet heeft erkend dat het onderzoek daardoor in zijn geheel onzorgvuldig en vooringenomen is geweest. Ook heeft de Raad voor de Kinderbescherming hiervoor geen excuses aangeboden.

Visie verzoeker

Waar het verzoeker in de kern om gaat, is dat de Raad zich volgens hem vanaf het begin af aan vooringenomen heeft opgesteld, waardoor hij zich gediscrimineerd voelt ten aanzien van zijn ras en zijn geslacht. Dit gevoel heeft hij gekregen tijdens het eerste gesprek met raadsonderzoeker M. op 18 december 2007. De raadsonderzoeker zou hem hebben gezegd dat het hoogst haalbare voor hem een omgangsregeling met begeleiding zou zijn, vanwege zijn afkomst en geboorteland: Verzoeker zou volgens de moeder plannen hebben om zijn kinderen naar Libanon te ontvoeren en dit land heeft geen uitleveringsverdrag met Nederland.

Verder had de raadsonderzoeker hem gezegd dat een vader in Nederland geen rechten had, maar een moeder des te meer. Als moeder geen regeling wilde, dan kwam die er ook niet.

Verzoeker heeft zes maanden moeten wachten voordat hij uiteindelijk werd uitgenodigd voor een kennismakingsgesprek. Hij vindt dit onzorgvuldig en bovendien onacceptabel, zeker in een zaak met kinderen in leeftijden van twee tot en met acht jaar, die in zo'n periode totaal vervreemd raken van hun vader. Vervolgens is hij weinig bij het onderzoek betrokken en is het beschermingsonderzoek zelfs afgerond zonder dat hij hierin gehoord is. Dit zou zijn omdat hij volgens de moeder niet meer in het land was, maar bij hem heeft de Raad daarover geen navraag gedaan.

Verzoeker tilt er ook erg zwaar aan dat hij niet is geïnformeerd over het advies van het Centrum Internationale Kinderontvoering en dat het advies van de Raad niettemin mede op dit advies is gebaseerd - het Centrum heeft na verzoekers klacht aldaar overigens zelf toegegeven dat het op grond van het eenzijdige gespreksverslag geen advies had mogen uitbrengen aan de Raad en heeft laten weten dat deze werkwijze eind 2007 is afgeschaft.

Visie staatssecretaris van Veiligheid en Justitie

In reactie op de klacht en in aanvulling op bovenstaande bevindingen schreef de staatssecretaris onder meer nog het volgende.

Op 18 december 2007 is met verzoeker gesproken over de mogelijkheid van begeleide omgang. Verzoeker heeft toen laten weten dat dit voor hem onbespreekbaar was. Hem is vervolgens gevraagd hierover toch na te denken. Daarop heeft hij laten weten niet van standpunt te zijn veranderd en heeft daarbij gedreigd de kinderen bij de moeder te zullen ophalen. De ontstane situatie en de mogelijkheid van een kindbeschermingsmaatregel is daarop telefonisch met de moeder besproken. Ook heeft de Raad telefonisch opnieuw met verzoeker gesproken en heeft hem aangeraden geen onverstandige dingen te doen.

In het kader van het beschermingsonderzoek is het advies op 27 maart 2008 met verzoeker besproken - aanhouding van het verzoek van de moeder om het éénhoofdig gezag en eventueel een begeleide omgangsregeling. Op 28 maart 2008 is het advies besproken met de moeder. Daarna bleek dat verzoeker de moeder buiten opwachtte en er ontstonden problemen. Omdat verzoeker niet uit vrije wil wegging, is hij uiteindelijk door de politie meegenomen. Na zijn vrijlating is hij weer naar het bureau van de Raad gekomen om uit te leggen dat hij zijn kinderen wil zien. Vanwege de gebeurtenissen op 28 maart heeft de Raad op 1 april 2008 besloten het advies aan de rechtbank te herzien: eenhoofdig gezag voor de moeder en geen omgangsregeling. Het beschermingsonderzoek heeft niet geleid tot het vragen van een kindbeschermingsmaatregel omdat uit het onderzoek niet bleek dat de kinderen in hun ontwikkeling werden bedreigd.

De feiten en de gang van zaken in overweging nemend, waaronder het feit dat verzoeker bij herhaling heeft geweigerd om mee te werken aan begeleide omgang, deelt de staatssecretaris niet de mening van verzoeker dat de Raad onzorgvuldig en vooringenomen heeft gehandeld: de Raad onderzoekt welke regeling het beste is voor een kind en neemt daarbij, zoals ook in dit geval, het belang van het kind als uitgangspunt. De staatssecretaris acht de klacht op dit punt ongegrond.

Over de klachtprocedures merkt de staatssecretaris het volgende op.

De Raad heeft onder meer de klacht over het tijdsverloop voordat het onderzoek is gestart gegrond verklaard en opgemerkt dat het beter zou zijn geweest meer gesprekken met verzoeker te voeren, ondanks zijn afwijzende houding ten aanzien van begeleide omgang. Klachtencommissie II heeft geoordeeld dat onvoldoende moeite is gedaan om bij verzoeker het gevoel weg te nemen dat er bij de raadsonderzoeker sprake was van discriminatie. Gegrondverklaring van een aantal klachten betekent echter niet dat het onderzoek daardoor in zijn geheel onzorgvuldig moet worden beschouwd. Die conclusie kan ook nu niet worden getrokken. Het spijt de staatssecretaris wel dat de regiodirecteur verzoeker niet, zoals voorgeschreven, heeft geïnformeerd of en zo ja welke gevolgen hij binnen de organisatie aan de door de klachtencommissie gegrond verklaarde klacht heeft verbonden. Inmiddels heeft de regiodirecteur bij brief van 20 september 2011 hiervoor excuses aangeboden en voor het feit dat de raadsonderzoeker onvoldoende heeft gedaan om bij verzoeker het gevoel weg te nemen dat hij werd gediscrimineerd.

Visie raadsonderzoeker

In december 2007 is eerst een gesprek geweest met de moeder van de kinderen. Zij geeft aan voorstander van begeleide omgang: vader is altijd een goed zorgende vader geweest maar is in de loop van de tijd veranderd. Hij is eisend geworden. De raadsonderzoeker is open het gesprek met hem aangegaan. Het belang van de kinderen stond voor wat betreft de Raad centraal en bij de kinderen leefde een angst voor vader. Daarom was begeleide omgang ook de enige optie.

Dat er rekening moest worden gehouden met het risico van ontvoering was gebaseerd op twee dingen: de verklaring van het Centrum Internationale Kinderontvoering en het feit dat verzoeker eerder had geprobeerd de kinderen mee te nemen. De politie is er destijds aan te pas gekomen. Zowel over de verklaring van het Centrum als over de eerdere gebeurtenissen is tijdens het eerste gesprek gesproken. Verzoeker heeft dat laatste ook toegegeven.

Tijdens het eerste gesprek werd duidelijk dat vader niet openstond voor begeleide omgang. Het was voor hem onbespreekbaar. De raadsonderzoeker heeft er rekening mee gehouden dat dit voor hem moeilijk kon zijn en hem gezegd dat hij niet meteen een beslissing hoefde te nemen, dat hij er eerst rustig over kon nadenken. Zodra hij zou inzien dat begeleide omgang aangewezen was kon het traject zo worden gestart.

De raadsonderzoeker heeft driemaal persoonlijk contact gehad met verzoeker; tijdens het eerste gesprek was verzoekers vriendin aanwezig en tijdens het tweede een vriend. Verder heeft de raadsonderzoeker een aantal keren telefonisch contact met hem gehad. Steeds heeft hij geprobeerd verzoekers weerstand tegen begeleide omgang weg te nemen en hem gezegd geen onverstandige dingen te doen als hij dreigde de kinderen mee te

nemen.

Ook tijdens het gesprek met hem op 27 maart 2008 geeft verzoeker aan zich niets van het advies van de Raad aan te trekken.

De raadsonderzoeker is er getuige van geweest dat de verzoeker daags daarna op de parkeerplaats bij het bureau van de Raad zijn ex-echtgenote opwachtte nadat zij daar een gesprek had gehad. Omdat hij niet weg wilde is hij door de politie meegenomen. Nadat de politie hem had laten gaan kwam hij opnieuw naar de Raad om te zeggen dat hij zijn kinderen wilde.

De raadsonderzoeker kon vanwege een langdurige ziekte ten tijde van de klachtbehandeling door de Klachtencommissie niet bij de hoorzitting aanwezig zijn en daarin geen inbreng hebben; mogelijk dat daardoor de klachtencommissie tot een eenzijdiger oordeel is gekomen.

Oordeel Nationale ombudsman

Er zijn vijf jaren verstreken sinds verzoeker voor het laatst omgang heeft gehad met zijn kinderen. De rechter heeft zich uiteindelijk eind 2010 tegen een omgangsregeling uitgesproken, mede op basis van het advies van de Raad voor de Kinderbescherming. Een advies van de Raad is vaak bepalend voor de uitkomst van een rechterlijke procedure en is daarmee van cruciaal belang voor de betrokkenen.

De vraag die hier centraal staat is of de Raad bij het uitvoeren van het onderzoek onzorgvuldig is geweest en zich ten aanzien van verzoeker vooringenomen heeft opgesteld, met andere woorden: heeft de Raad in deze zaak professioneel gehandeld. Het vereiste van professionaliteit houdt in dat de overheid er voor zorgt dat haar medewerkers volgens hun professionele normen werken. De burger mag van hen bijzondere deskundigheid verwachten. De betrokken raadsonderzoeker mag daarom niet vooringenomen zijn of iemand een reden geven waardoor het gevoel ontstaat dat hij vooringenomen is; mocht dat gevoel toch zijn ontstaan, dan doet hij er alles aan om dat gevoel weg te nemen.

Er moet ook zorgvuldig worden gewerkt en onder meer gedegen onderzoek worden gedaan zoals het inwinnen en verifiëren van informatie. Verder is transparant communiceren van belang. Ook voortvarendheid is van belang, omdat kleine kinderen snel vervreemd raken van een ouder als ze die een tijdje niet zien. En zonder een open communicatie met beide ouders is het niet mogelijk om tot een evenwichtig advies te komen. Heeft het hieraan geschort en wie is of zijn daarvoor verantwoordelijk?

Om met het tijdsverloop te beginnen: verzoeker meent dat het onderzoek, in elk geval de aanloop naar het onderzoek, veel te lang heeft geduurd. Dat heeft bijgedragen aan de vervreemding van zijn nog jonge kinderen, wat er volgens hem in later stadium toe heeft geleid dat ze geen contact meer met hem wilden hebben. Het heeft een half jaar geduurd voordat het onderzoek werd gestart. Dat is te lang, zo oordeelt ook de Raad zelf, overigens pas twee jaren nadat verzoeker zijn klacht hierover heeft ingediend. Het bestaan van wachtlijsten is daarvoor een verklaring, maar geen rechtvaardiging. Zeker als het doel van onderzoek de mogelijkheid tot een omgangsregeling met jonge kinderen is, moet alles in het werk worden gesteld om zo spoedig mogelijk een onderzoek in te stellen en af te ronden om daarmee duidelijkheid te krijgen of omgang aangewezen is. Dat is juist in het belang van de kinderen. In die zin is de Raad dan ook in gebreke gebleven.

Wat betreft de communicatie met verzoeker zijn de pijnpunten die volgens hem tot een voor hem ongunstig advies hebben geleid met name de houding en uitspraken van de raadsonderzoeker waarmee hij het eerste gesprek heeft gevoerd in 2007, het feit dat het volgens hem ook bij dat ene gesprek is gebleven, het niet bij verzoeker verifiëren van door moeder aangedragen informatie, het zonder meer overnemen van de rapportage van het Centrum Internationale Kinderontvoering en hem in het geheel niet betrekken bij het tweede onderzoek.

Wat betreft de gang van zaken tijdens het eerste gesprek is het begrijpelijk dat verzoeker zich bij voorbaat in een nadeelpositie heeft gevoeld na onder meer de opmerking over zijn land van herkomst. De raadsonderzoeker heeft dit onderwerp aangesneden omdat dit op zichzelf een factor is waarmee bij het opstellen van een advies over omgang rekening moet worden gehouden. Dit was onder meer gebaseerd op een incident waarbij verzoeker de kinderen wilde meenemen. Deze gebeurtenis heeft verzoeker tijdens het gesprek ook toegegeven. De raadsonderzoeker heeft daarbij ook de informatie van het Centrum Internationale Kinderontvoering over het ontbreken van een uitleveringsverdrag met verzoekers land van herkomst naar voren gebracht. De mogelijkheid van ontvoering van de kinderen leek gezien het eerdere incident en verzoekers uitlatingen reëel. Voor wat betreft de mogelijkheid dat verzoeker de kinderen dan zou meenemen naar Libanon is kennelijk uitsluitend afgegaan op de rapportage van het Centrum en heeft de Raad dit aspect niet zelf verder onderzocht of verzoeker er nader op ondervraagd. Op dit punt is het onderzoek niet zorgvuldig genoeg geweest.

Verzoeker heeft zich volgens de Raad van meet af aan uitgesproken tegen begeleide omgang. In twee vervolggesprekken en tijdens een aantal telefoongesprekken is geprobeerd hem uit te leggen dat begeleide omgang, alle omstandigheden in aanmerking genomen, de enige eventuele optie was; ook is hem steeds op het hart gedrukt om geen onverstandige dingen te doen. Met verzoeker viel echter niet te praten over begeleide omgang, hij liet integendeel blijken dat hij nog altijd van plan was de kinderen bij zich te krijgen.

Verzoeker heeft vanwege de voor hem valse start kennelijk ook niet meer opengestaan voor begeleide omgang.

Daarna is de zaak er niet beter op geworden. Verzoeker is verder niet betrokken bij het beschermingsonderzoek. Volgens verzoeker zou dit zijn omdat hij in het buitenland zou verblijven, hetgeen niet het geval was en hetgeen niet bij hem is nagegaan. Volgens de Raad is verzoeker verder ook niet bij het onderzoek betrokken omdat hij zich moeilijk opstelde.

Volgens de Raad is verzoekers houding uiteindelijk doorslaggevend geweest voor de uitkomst van het raadsadvies aan het Hof. Om tot een goed advies te kunnen komen dat leidt tot een situatie die kans heeft van slagen, is de inzet en medewerking van alle partijen nodig. Ook ouders moeten bewijzen dat ze in staat zijn tot verantwoorde omgang. Nadat de opmerkingen van de raadsonderzoeker bij hem verontwaardiging hadden gewekt heeft verzoeker zich niet meer bereid verklaard mee te werken aan begeleide omgang. Verzoeker heeft het er zelf door bepaalde acties en uitlatingen voor zichzelf en voor de andere betrokkenen bepaald niet gemakkelijker op gemaakt en met name na het incident op de parkeerplaats lijkt hij de Raad uiteindelijk geen keuze gelaten dan tot het advies te komen zoals dat aan de rechter is voorgelegd. Maar ook volgens de Raad is te weinig moeite gedaan om verzoeker erbij te betrekken en hadden er meer gesprekken met hem moeten zijn; ook is er te weinig moeite gedaan om de opmerkingen waaraan verzoeker zich heeft gestoord in een juiste context te plaatsen. De houding van de Raad ten aanzien van verzoeker verdient dan ook zeker geen schoonheidsprijs: van een professional mag immers worden verwacht ook met halsstarrige ouders te kunnen omgaan en te zoeken naar andere mogelijkheden om in gesprek te komen. Naar aanleiding van het eerste gesprek zijn er weliswaar vervolggesprekken geweest, maar daarbij kwam men niet verder. De Raad heeft alles bij elkaar te weinig ondernomen om te proberen om hem te overtuigen zich anders op te stellen.

Samengevat komt het erop neer dat er teveel tijd overheen is gegaan voordat het onderzoek is gestart, dat het advies van het Centrum Internationale Kinderontvoering zonder meer is overgenomen - er was dus niet zozeer sprake van vooringenomenheid als wel van het ontbreken van verificatie -, en er in het eerste gesprek met verzoeker de verkeerde toon is getroffen. Daardoor is hij zo verontwaardigd geworden dat hij niet meer heeft opengestaan voor begeleide omgang. Er zijn weliswaar pogingen gedaan om hem alsnog te overtuigen van de noodzaak daartoe, maar die zijn niet geslaagd omdat verzoeker bijvoorbeeld niet bij het vervolgonderzoek is betrokken, hetgeen hem wellicht tot andere gedachten had kunnen brengen. Dit is in strijd met de vereiste van professionaliteit. De brief van 20 september 2011 van de regiodirecteur, waarin verzoeker excuses worden aangeboden voor onder meer het onvoldoende moeite doen om de gevoelens van discriminatie weg te nemen, vormt een schrale troost en komt zo vier jaren na dato, veel te laat. De gedraging is niet behoorlijk. Het is aan de Raad om zich verder te bezinnen wat dit in dit geval inhoudt voor het advies en daarvoor met verzoeker in gesprek te gaan.

Conclusie

De klacht over de Raad van de Kinderbescherming is gegrond wegens schending van het vereiste van professionaliteit.

Onderzoek

Op 7 april 2011 ontving de Nationale ombudsman een verzoekschrift met een klacht over een gedraging van de Raad voor de Kinderbescherming, regio Overijssel. Naar deze gedraging werd een onderzoek ingesteld. Daarbij werd ook een verslag van bevindingen gestuurd. De reacties van verzoeker en van de staatssecretaris van Veiligheid en Justitie, onder wiens verantwoordelijkheid de Raad valt, gaven aanleiding om het verslag aan te vullen.

Informatieoverzicht

Verzoekschriften van 2 september 2010, aangevuld op 20 oktober 2010, met bijlagen, waaronder

brief van verzoeker van 15 oktober 2007

Advies van 22 oktober 2007 van het Centrum Internationale Kinderontvoering,

en van 6 april 2011, aangevuld op 1 juni 2011, met bijlagen, waaronder

Adviezen van de Raad 18 april 2008 en 13 september 2010;

Klachtbehandeling door de Raad en de Klachtencommissie:

Klachten van 25 maart 2008, 18 november 2009 en 29 maart 2010

Oordeel Raad van 25 maart 2010

Oordeel Klachtencommissie van 12 mei 2010

Reactie verzoeker van 5 september 2011 op Bevindingen;

Standpunt staatssecretaris, ontvangen op 11 oktober 2011, met bijlagen, waaronder:

Brief regiodirecteur Overijssel van de Raad, van 20 september 2011;

Correspondentie tussen verzoeker en het Centrum Internationale Kinderontvoering;

Verklaring raadsonderzoeker van 12 december 2011.